

MØTEBOK

SAK NR: **18/2021**
 SAKSBEHANDLER: Anne Frugård
 Arkivnr.: feste 512

MØTEDATO: **03.05.2021**
 MØTESTED: **Tingvang**

SIGN: _____

Utskrift til:
 Statskog
 Audun Trandokken

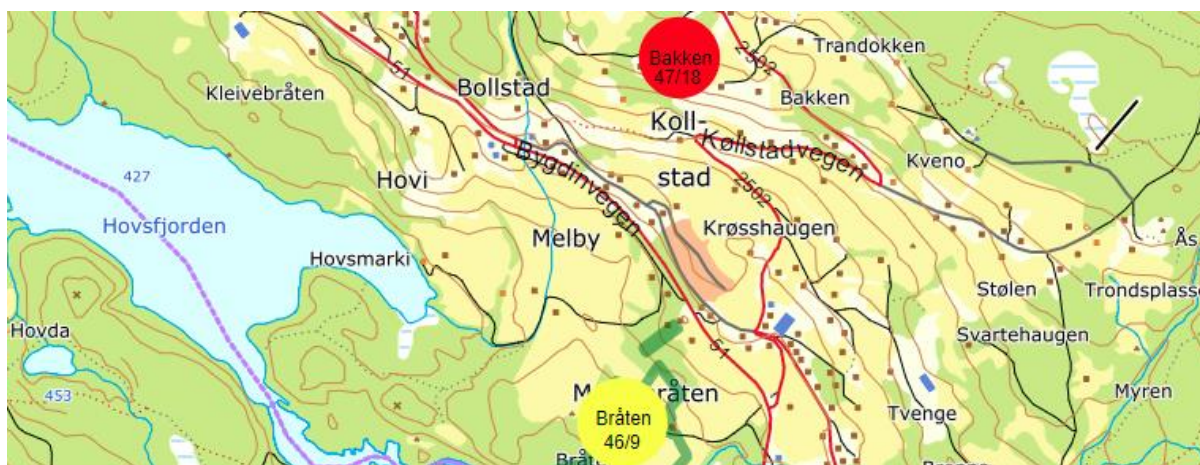
Søknad om utvisning av frilagt støl f. 512 på Lie – Audun Trandokken

Saksdokumenter

- Søknad om utvisning av støl fra Audun Trandokken 5.5.2020

Bakgrunn

- Audun Trandokken eier gårdsbruket Bakken 47/18
- Jostein Trandokken eier gårdsbruket Bråten 46/9
- Sammen har de Haugo Samdrift. Selskapet har organisasjonsnummer 924 570 229.

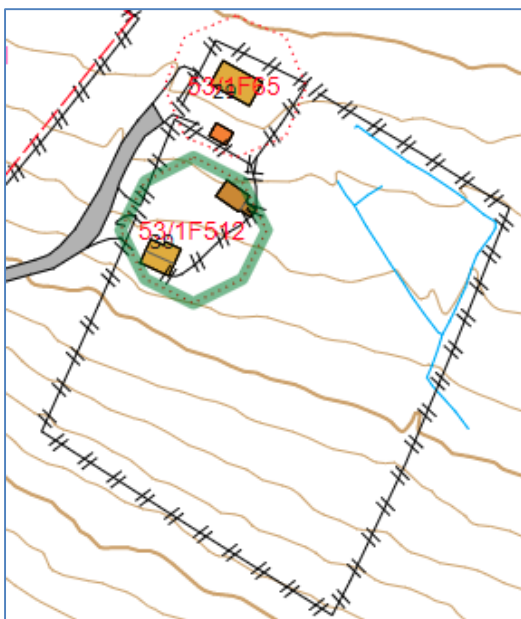

Frifall av støl med feste 512 til Bakken på Lien ble behandlet i fjellstyresak 13/2004. Stølen hadde ikke vært i bruk på mer enn 20 år og med hjemmel i § 22 la fjellstyret stølen i det fri.

Audun Trandokken tok over gårdsbruket Bakken 47/18 i 2010, og tok kontakt med fjellstyret med spørsmål om bl.a. å få tilbake stølsjorde som tidligere tilhørte denne stølen. Han fikk utvist det tidligere stølsjorde som beite (§ 5) i fjellstyresak 29/2011. Det ble laget en utvisningsforretning til dette beitearealet 7.1.2013, men av ukjent årsak har beitearealet fortsatt ikke fått et festenummer i kartet. Dette manglende festenummeret har ført til at Audun Trandokken har fått problemer når han skal søke produksjonstilskudd for arealet.

I sak 11/2013 ga Fjellstyret sin uttale til Statskog om riving av fjøset på stølen og bygging av nytt uthus.

Gjenutvisning av tidligere frilagt støl, og utvisning av ny støl er likestilt i forskriften, det vil si at det stilles samme dokumentasjonskrav for utvisning. Audun Trandokken har fått informasjonsbrev fra fjellstyret om dette i 2010.

Stølen med festenummer 512. Det inngjerde område markerer det tidligere stølsjorde, men dette har ikke fått et eget festenummer slik det skulle hatt.

Saksopplysninger

Øystre Slidre fjellstyre har fått en søknad om utvisning av støl fra Audun Trandokken 5.5.2020. Som begrunnelse for at det søkes står det;

Begrunnelse for at det søkes om utvisning av støl. Bruk eget ark om nødvendig

For å få jorde og støl opprett i aktiv drift,
samt utvidelse (utviding) av eksisterende jorde.
Kart legges ikke ved da stølen allerede er plassert.

Kart som viser område som stølen ønskes utvist i og areal, vedlegges søknaden. Omsøkt areal over 5-10 da i tilknytning til stølen, behandles som tilleggsjord.

Fjellstyret og Statskog var på befaring på stølen 19/6-2020, det ble også kikket på et mulig tilleggsareal til beite. Etter befaringen fikk saksbehandler i oppdrag å sjekke hvordan eller om ei samdrift skal eller bør påvirke behandlingen av saken. Å gjenoppta bruken på en støl sidestilles i lovverket med nyutvisning av støl, men dette med samdrift er en ny problemstilling i denne sammenhengen. Saksbehandler har ikke vært i stand til å finne noen svar på hvordan eller om ei samdrift skal eller bør påvirke behandlingen av saken.

Samdrift

Ei samdrift defineres som et organisert samarbeid mellom to eller flere gårdsbruk om felles produksjon. Gårdsbrukene er fortsatt selvstendige enheter, samarbeidet er tidsbegrenset og berører ikke eiendomsretten. Maskiner, dyrebesetninger og bygninger kan enten leies eller eies av samdriften. Fordeler ved samdrift er bedre utnyttelse av gårdens ressurser, bedre tid til annet arbeid, mulighet for ferie og fritid og større sikkerhet ved sykdom.

Jostein Trandokken og Audun Trandokken har et ansvarlig selskap med delt ansvar, Haugo Samdrift DA. Dette er, ifølge jordbrukssjef Gustav Fystro, pr. i dag den eneste samdrifta i Øystre Slidre. Vedtektfestet formål: Å drive felles landbruksproduksjon for best mulig rasjonell og økonomisk utnyttelse av deltakernes landbrukseiendommer.

Haugo Samdrift hadde på søknadstidspunktet 10 mjølkekyr, ungdyr, 10 søyer, lam og hest. Planen er ifølge søknaden å øke til 20 mjølkekyr og 60 sau. Samdrifta disponerer to fjøs på Bråten 46/9, og garden Bråten har også støl på Lie.

I søknaden står det at gården Bakken har et kaldtfjøs på 30m² + oppstart med nytt kaldtfjøs på 120m². Audun Trandokken forklarer at han har startet med utgravingen av tomta og har endret litt plan for å få resultatet best mulig om det nye kaldtfjøset på 120m². Det er foreløpig ikke levert byggesøknad på dette bygget som skal være fjøs og redskapshus. Det fjøset som er i drift er en innkjøpt hall, men det er innlagt strøm og vann og den dekker behovet som sauefjøs nå i startfasen.

Lovhjemmel

Utvising av støl har hjemmel i fjellovens § 18 med nærmere presisering i "forskrift om seter og tilleggsjord i statsallmenning (stølsforskriften)" § 6. Tradisjonelt grunnlag for utvising av støl har tidligere vært krav om mjølkeproduksjon. Dette er lempet på under en endring av forskriften i 2007. Nå kan det vises ut støl til annen drift med storfe, og kombinasjon av storfe og småskala turisme. Det er ikke tradisjoner eller grunnlag for utvising av støl til gardsdrift med ensidig sauedrift. Det står ikke noe i lovverk eller retningslinjer om hvordan eller om ei samdrift skal eller bør påvirke behandlingen.

I Rundskriv M-1/2016 skriver Landbruks- og matdepartementet disse merknadene til § Utvisning av seter:

«Spørsmålet om utvising av seter blir avgjort av fjellstyret, jf. § 7 i forskrifta. Tidlegare blei det stilt krav om mjølkeproduksjon som grunnlag for utvising av seter. Det har normalt òg blitt stilt krav om at lokale landbruksstyresmakter har tilrådd søknaden. Departementet legg til grunn at fjellstyret bør kunne utvise seter til formål som går ut over mjølkeproduksjon.

Eksempel på dette kan vere beiting av ungyr, kyr for kjøttproduksjon eller ammekyr. Det kan òg vere utvising til ei driftsform der det blir teke sikte på ein kombinasjon av tradisjonell seterdrift og småskala turistmessig verksemd på setra. Departementet har i brev 29.august 2012 presisert at denne formuleringa "har ikke hatt til hensikt å begrense småskala turistvirksomhet til bare å gjelde i de tilfeller der det ellers drives tradisjonell setervirksomhet."

Fjellstyra skal vurdere formålet med utvisinga opp mot det jordbruksmessige behov eignedomen har, og "tida og tilhøva" sett i samheng med situasjonen i det aktuelle bygdelaget. Utgangspunktet for fjellstyra sine vurderingar må vere om den som har bruksrett har eit reelt behov for seter. Ved handsaminga av søknader bør fjellstyra mellom anna leggje vekt på følgjande moment:

- Verksemda må vere ein integrert del av hovuddrifta på jordbrukseigedommen til den med bruksrett, og støtte opp om drifta av denne.
- Den planlagde etableringa må ta omsyn til lokale tradisjonar når det gjeld næring, landskapsbruk, byggeskikk og omsyn til eksisterande natur- og kulturmiljø. Ein skal òg leggje vekt på om etableringa sikrar levande setre og ein seterkultur for framtida.
- Etablering av ny seter må ikkje vere til fortrengsel for eller til vesentleg skade for eksisterande bruksrettsutøving, under dette reindriften si bruk.
- Søkjaren sine planar skal innebere dyrehald i allmenningen sommartid, og at nokon jamleg er til stades på setra i denne tida.
- Verksemda må framstå som ei rasjonell bruksform, og planane for verksemda må bli vurderte som tenlege og levedyktige av lokale landbruksstyresmakter.
- Verksemda må fordre ein viss bygningsmasse med driftsbygningar og husvære.

Tilsvarande vurderingar vil gjere seg gjeldande ved utvising av seter fallen i det fri til ein ny seterbrukar, jf. § 12 i forskrifta.

Fjellstyra skal sjå til at det ikkje blir utvist seter til nokon som tek sikte på å etablere reine fritidshusvære i statsallmenningane.

Behov for husvære for tilsyn med beitedyr, slepp om våren og samling om hausten, er aleine ikkje grunnlag for å få utvist seter. Om brukaren har slike behov må han fremje ein søknad etter § 5 i forskrifta. Når det gjeld omdisponering av eksisterande husvære til nye bruksformer, viser departementet til § 24 i forskrifta, og merknadene til denne.

Søknader om utviding av seter skal òg handsamast etter denne føresegna.»

Vurdering

Retten til å få utvist seter i statsallmenning er en del av allmenningsretten, og gårdbruker med beiterett kan få utvist seter dersom han kan dokumentere et behov. Bestemmelsen om tilleggsjord er tilsvarende. Dersom bruken av seter opphører, bortfaller retten til den utviste setra med tilhørende setervoll og kulturbeite, først 20 år etter at bruken har opphørt, alternativt ved oppgivelse fra seterbruker. Retten til utvist tilleggsjord etter § 19 bortfaller når den ikke har vært i bruk i sammenhengende fem år. Gården beholder imidlertid allmenningsretten, og kan få utvist ny seter eller tilleggsjord dersom behovet gjenoppstår.

Det er fjellstyret som har kompetanse til å vurdere om en gardeier har behov for seter og å avgjøre når det skal vises ut seter. Videre er det fjellstyret som vurderer behovet for bygningsmasse og endringer i dette når setra er i bruk. Når en seter ikke lenger er i bruk avtar fjellstyrets kompetanse, og Statskog SF som grunneier og kommunen som bygningsorgan, overtar mye av beslutningsmyndigheten.

Av rundskriv M-1/2016 fremgår det at LMD legger til grunn at fjellstyret kan utvise seter til formål som går ut over melkeproduksjon. Eksempel på dette kan være beiting av ungdyr, kyr for kjøttproduksjon eller ammekyr. Det kan også være utvisning til en driftsform der det tas sikte på en kombinasjon av tradisjonell seterdrift og småskala turistmessig virksomhet. Fjellstyret skal vurdere formålet med utvisningen opp mot det jordbruksmessige behovet eiendommen har, og «tida og tilhøva» sett i sammenheng med situasjonen i det aktuelle bygdelaget. Utgangspunktet for fjellstyrets vurdering må være at den som har bruksrett har et reelt behov for seter. Behov for husvære for tilsyn med beitedyr, slipp om våren og samling om høsten, ikke alene er grunnlag for å få utvist seter. Momenter LMD mener fjellstyret skal legge vekt på er nærmere beskrevet i merknadene til § 6 i rundskriv M-1/2016.

Dette med samdrift er en ny problemstilling, og saksbehandler har ikke vært i stand til å finne noe klart svar på hvordan samdrift skal eller bør påvirke behandlingen av saken. Det er likevel viktig at Audun Trandokken får et svar på søknaden sin, og det er lagt opp til to ulike vedtak. Etter saksbehandlers syn gir begge vedtakene Audun Trandokken mulighet til å drive på stølen slik han gjør i dag.

Dersom samdrifta ikke skal ha betydning for saken mener fjellstyreadministrasjonen at krav til nytutvisning ikke er oppfylt siden Audun Trandokken ikke har storfe. Stølen skal da fortsatt beholde sin status som frifalt selv om dagens drift hadde vært tilstrekkelig til å holde stølen i drift (dersom stølen ikke først hadde falt i det fri).

Spørsmålet som Fjellstyret må ta stilling til i denne saken er om dagens drift er tilstrekkelig for en nytutvisning av støl, og hvilken betydning samdrifta skal ha.

Forslag til vedtak A

Fjellstyret mener ikke at krav til nyutvisning av seter i seterforskriftens § 6 er oppfylt. Fjellstyret begrunner dette i at garden Bakken ikke har egne storfe, og at Haugo samdrift allerede disponerer støl med festenummer 519. Støl med festenummer 512 beholder derfor sin status som frifalt.

Det tidligere stølsjorde som ble vist til beite i 2011 beholder denne statusen. Stølsjorde skal få et eget festenummer slik at Audun Trandokken enkelt kan søke produksjonstilskudd for dette arealet.

Dersom det er behov for mer beite eller tilleggsjord kan stølsbruker søke om dette.

Forslag til vedtak B

Fjellstyret mener at krav til nyutvisning av seter er oppfylt siden samdrifta har mjølkekyr, og gjenutviser derfor støl med festenummer 512 til Audun Trandokken med hjemmel i seterforskriftens § 6.

Det tidligere stølsjorde blir en del av den gjenutviste stølen og endrer status fra beite til stølsjorde.

Dersom det er behov for mer beite eller tilleggsjord kan stølsbruker søke om dette.

Behandling av saken

Etter en diskusjon kom fjellstyret i felleskap fram til et nytt forslag til vedtak som ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Fjellstyret mener at krav til nyutvisning av seter er oppfylt siden det er tatt opp igjen drift med husdyrproduksjon på Bakken 47/18. Fjellstyret gjenutviser derfor støl med festenummer 512 til Audun Trandokken med hjemmel i seterforskriftens § 6.

Det tidligere stølsjorde blir en del av den gjenutviste stølen og endrer status fra beite til stølsjorde.

Dersom det er behov for mer beite eller tilleggsjord kan stølsbruker søke om dette.

Enstemmig vedtatt.

Vedtaket kan iflg. § 28 i forvaltningsloven, påklages. En eventuell klage skal være skriftlig og sendes Øystre Slidre fjellstyre innen 3 uker fra mottak av dette vedtak. Parter har rett til innsyn i sakens dokumenter jfr. Forvaltningsloven §§ 18 og 19.